

In een Brabants dorp werd een grafveld blootgelegd

(Van een verslaggever)

Aandachtige hoofden buigen zich over een donkere vlek in de grond, bedachtzame handen wroeten in de zwarte aarde en diepen er kleine scherfjes en stukjes been uit op, die voorzichtig in een papieren zakje worden gevlijd: de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is op het spoor gekomen van een Merovingisch grafveld uit de 6e of 7e eeuw na Chr. In de omgeving van Hoogeloon, een dorpje tussen Tilburg en Eindhoven. Een nog jonge archeoloog, drs. W. Glasbergen, assistent van prof. dr. A. E. van Giffen, is met de dagelijkse leiding der opgravingen belast. Nauwkeurig brengt hij de situatie der graven en wat daarin gevonden wordt in kaart. De gegevens, die men aldus verkrijgt, kunnen bijdragen tot de oplossing van vele archeologische vraagstukken. Een der interessantste daarvan is het hoe en wanneer der christianisering van ons vaderland.

Boer vond een paar potscherven . . .

Enige tijd geleden stuitte een boer, bij het graven van voor metselspecie benodigd zand, op enige aarden potten en potscherven in een lage heuvel bij Hoogeloon. Over de heuvel werden daarop evenwijdig aan elkaar, vier brede sleuven gegraven, met het verrassend resultaat, dat op ongeveer drie decimeter diepte de omtrekken van graven werden gevonden. In het heldergele zand tekenden zich donkere grondvlekken af, hetgeen voor de kenner een aanwijzing was dat hier graven lagen. Bij het dichtten van de grafkuilen werd nl. de veel donkerder gekleurde bovengrond gebruikt, zodat de scheiding zelfs na 1400 jaren nog duidelijk te zien is.

Het interessantste was, dat gestrekte en crematiegraven vlak naast elkaar lagen, in de richting Noord—Zuid. Nu plachten de christenen in deze vroege tijden hun doden in de richting Oost—West te begraven. Men zou hieruit concluderen (ofschoon men vooralsnog zeer voorzichtig moet zijn) dat men hier nog niet met christengraven te doen heeft, temeer daar de meeste der elf tot nog toe ontdekte graven crematieresten bleken te bevatten. De nog heidense bewoners der lage landen verbrandden hun doden alvorens hun in urnen verzamelde as aan de aarde toe te verzamelen.

Aan de andere kant zouden de gestrekte graven op Christelijke invloeden kunnen wijzen: één graf was er zelfs, waarin men nog duidelijk de omtrekken van de kist kon onderscheiden. Misschien is hier een grafveld gevonden uit het overgangstijdperk van heidendom naar christendom. Jammer genoeg bleken in vroeger jaren grafschenners aan het werk te zijn geweest, die vrijwel alle gebruiksvoorwerpen hadden meegenomen, zodat men hieruit weinig gegevens kon verzamelen.

Nauwkeurig werk

Het onderzoeken van dergelijke grafresten is een nauwkeurig werk. De omtrekken der graven worden in kaart gebracht, waarna het uitgraven kan beginnen. Dit geschiedt voorzichtig met messen en lepels, vooral in de zwarte hoopjes aarde die aangeven, dat zich hier een crematiegraf bevindt. De urn, die de as van de overledene bewaarde,

is uiteengevallen en bevindt zich nu in de vorm van scherven rondom overgebleven schedelbeenderen. Vooral de harde rotsbeenderen blijken haast onverwoestbaar.

Soms vindt men enkele gebruiksvoorwerpen als kralen, stenen en ijzeren speerpunten, een ijzeren gesp, en ook een belangwekkend instrumentje als een ijzeren baardpincet; daarmee werden toenmaals, bij gebreke van een scheermes, de baardharen verwijderd.

De werkzaamheden zullen nog enige dagen doorgaan, waarna ook over dit gebied de ploegschaar zal gaan, voor de ontginning die in deze dorre landstreek aan de gang is. De bewoners der omliggende plaatsen tonen grote belangstelling voor het werk, dat hun misschien iets zal zeggen omtrent de wijze van leven en sterven hunner voorvaders in lang vervlogen, duistere eeuwen.

RADIOPROGRAMMA

Zaterdag 19 November

HILVERSUM I. 301 m. — 7.00 V.A.R.A. 10.00 V.P.R.O. 10.20 V.A.R.A. 19.30 V.P.R.O. 19.45—24.00 V.A.R.A.

7.00 Nieuws. 7.18 Gram. 7.30 Sluiting. 8.30 Nieuws. 8.38 Orgel. 9.00 Gram. 10.00 Medische Casuerie. 10.05 Morgenwijding. 10.20 Radiofeuilleton. 10.35 Voor de arbeiders in de continubedrijven. 11.40 Bas-bariton en piano. 12.00 Orgelspel. 12.30 Mededelingen. 12.33 Kwartet. 12.55 Kalender. 13.00 Nieuws. 13.15 Accordeonmuziek. 13.45 Gram. 14.00 Voor de jeugd. 14.20 Orkestconcert. 14.50 Gram. 15.00 Boekbespreking. 15.15 Kamerorkest. 16.00 „Van de wieg tot het graf“, lezing. 16.15 Dansmuziek. 16.45 Sportpraatje. 17.00 Gram. 17.30 Voor de jeugd. 18.00 Nieuws. 18.15 pianospel. 18.30 Strijdkrachten. 19.00 Artistieke staalkaart. 19.30 Bijbelzing. 19.45 Voor de Nederlanders in Duitsland. 20.00 Nieuws. 20.05 Luisterwedstrijd „Voor het kind“. 20.20 Lichte muziek. 20.45 Gevarieerd progr. 21.45 Socialistische commentaar. 22.00 Sextet. 22.15 „Onder de pannen“, hoorspel. 22.45 Dansmuziek. 23.00 Nieuws. 23.15 Reportages. 23.25—24.00 Gram.

HILVERSUM II. 415 m. — 7.00—24.00 K.R.O.

7.00 Nieuws. 7.15 Morgengebed en liturgische kalender. 7.30 Sluiting. 8.30 Nieuws. 8.35 Gram. 9.30 Waterstanden. 9.35 Metro-pole orkest. 10.00 Voor de kinderen. 10.15 Gram. 11.00 Voor de zieken. 11.45 Gram. 12.00 Angelus. 12.03 Amusementsorkest (12.30—12.33 mededelingen). 12.55 Zonnewijzer. 13.00 Nieuws en Katholiek nieuws. 13.20 Lunchconcert. 14.00 Studentenkoor. 14.20 Engelse les. 14.40 Groningse Orkestvereniging en solist. 15.15 Kroniek van letteren en kunsten. 15.50 Gram. 16.15 Reportage. 16.30 „De schoonheid van het Gregoriaans“, casuerie. 17.00 Voor de jeugd. 18.00 Pianoduo. 18.15 Promenadeorkest. 19.00 Nieuws. 19.15 Actualiteiten. 19.25 Katholiek thuisfront. 19.30 Accordeonmuziek. 19.50 Commentaar uit de Benelux. 20.00 Nieuws. 20.05 Luisterwedstrijd „Voor het kind“. 20.20 Lichtbaken. 20.45 Gram. 21.00 Gevarieerd progr. 21.45 Puzzie. 21.55 Amusementsmuziek. 23.00 Nieuws. 23.15—24.00 Kamerorkest en solist.